

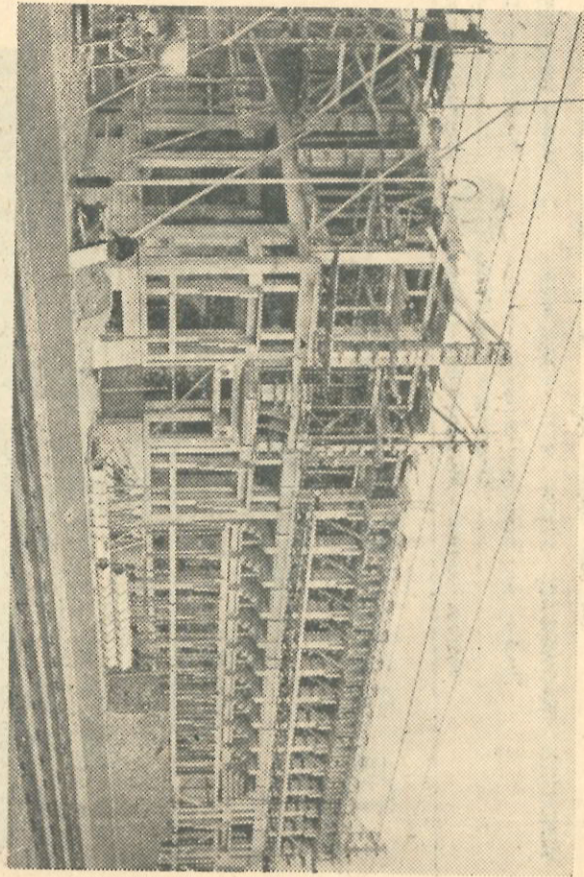
ECONOMIE - een niet populaire wetenschap?

een praatje over de dingen van de dag

De vraag, of iemand in Den Haag een goed koop overhemd kan kopen, hangt onder meer af van het al of niet goed functioneren van de Staatsmijnen. Als de mijnen, veldoren de kolen leveren, kan de machinefabriek in Dordrecht een moderne textielmachine vervaardigen; met die machine maakt de textielfabriek in Enschede tegen lage prijzen stoffen, die in Amsterdam op een atelier tot overhemden worden verwerkt. Verrassend een oudig — maar hoevelen hebben van deze samenhang een juist begrip? Terecht roept de Regering op tot grotere productieve aan geld hebben wij niets, zolang er niet meer goederen zijn. Als deze oproep niet de weerklank vindt, die hij verdient, dan is dit niet, omdat de Nederlandse werknemer onwilling of onmaatschappelijk zou zijn, maar omdat de economische begrippen hem niet in de loop der jaren tot vlees en bloed zijn geworden, zoals dit met de sociale wel is gebeurd.

Spreek de werkende mens over sociale kwesties en in negen van de tien gevallen zullen wij een willig oor vinden. Sociale voorzieningen, immers zijn duidelijke en direct aanwijsbare voordelen: kindertoeslag, ziekengeldregeling, pensioen- of ouderdomsrente en wat dies meer zij. Zij spreken onmiddellijk tot het hart van de man, die van zijn vrouw en kinderen. Maar nietzodra valt het woord „economie“ of er bestaat een neiging om toch maar liever over de voetbal-uitslagen van Zondag te praten: economie is heldomein van ondefinieerbare mensen, die ergens door intellectuele brillen glazen naar statistieken zitten te tuen — ieder zijn meug. En toch is dit een afschuwelijk misverstand. Wel begrijpelijk, want in de laatste vijftig jaar is men druk doende geweest om de volken sociaal besef bij te brengen — en dat was nodig! — maar het is een groot verzuim geweest, dat men het bijbrengen van economisch besef toch eigenlijk heeft verwaarloosd. De sociale kwesties zijn belangrijk, maar de economische doen voor deze niet onder. Om het eens populair te zeggen: de sociale wetenschap heeft bevestigd, dat de werkende mens recht heeft op een boterham, zij wil hem financieel in staat stellen om die boterham onder alle omstandigheden, dus ook bij ziekte, invaliditeit, ouderdom, te kopen. Maar het hangt van de economie af, of die boterham er zal zijn; als de economie faalt, verliezen sociale maatregelen grotendeels hun effect. De moderne arbeider voelt in de toppen van zijn vingers, dat de maatschappij hem moet helpen wanneer hij ziek is; precies zo zou hij moeten voelen, dat de economie een factor van de grootste betekenis is. Hij zou moeten begrijpen dat heel ons materiele leven aan de ijzere wetten van de economie onderworpen en dat wij daardoor allen op elkaar zijn aangewezen.

Het kan nuttig zijn, nu en dan in ons blad wat meer aandacht aan economie te schenken en de afkeer van dit onbekende en dus onbemindde weg te nemen. Begin en wil met een uitstapje naar ver-vlogen tijden. Tiendruizend jaar geleden leefde een man, die het wonen in koude en vochtige grotten moe was en liever een houten hut wilde hebben. Zodra die gedachte in hem was gerijpt, stond hij voor de eerste grote vraag van de economie: het grondstoffprobleem. Want hij had een

Cliché Nieuwe Courant.

grondstof nodig n.l. hout en in de buurt van zijn groot groeiden alleen woudreuzen, die hij niet kon hanteren. Maar hij wist, dat op een paar uur afstand een jong bos was met haarscherpe kleine stammen. Daarmee was het grondstoffprobleem opgelost: er was hout, al lag het niet bij de hand. Hij ging op weg, haalde een aantal kleine stammen uit de grond en daar meldde zich het tweede economische vraagstuk aan: het transportprobleem. Wegens kende hij niet, maar er liep een riviertje van het bos naar zijn groot. Hij wierp de stammen er in en liet deze stroomafwaarts drijven — het transportprobleem was opgelost. Het bouwen van zijn hut kon hij niet alleen, hij kon er geen maanden over doen en dus stond hij voor het probleem van de arbeidskrachten. Hij riep de buren bijeen en beloofde hen wat huiden en vis, wanneer zij hem wilden helpen. Niet te weinig, zodat zij het wel zouden doen en niet te veel opdat zijn hut hem niet te duur zou komen: het vraagstuk van lonen en prijzen.

Is er wel iets eenvoudigers dan economie? Want al deze vraagstukken zijn op heden in de kern hetzelfde. De fabrikant, die in 1947 een fabriek wil laten bouwen, staat voor dezelfde problemen; alleen staat datgene, wat hij wil bouwen, technisch oneindig hoger en daarmee is de oplossing ingewikkelder geworden. Maar de vragen bleven dezelfde. Wanneer een Nederlander een fietsband wil hebben, moet de grondstof, in de eerste plaats rubber, worden verzameld op de ver-afgelegen rubberplantages in Indië. De ruwe rubber moet worden vervoerd, per spoorlijn naar de haven, met schepen naar Europa. In de bandenfabrieken van ons land wordt de rubber verwerkt, daar zijn arbeiders en machines voor nodig. Het loon van de arbeider moet zodanig zijn, dat hij behoorlijk kan leven en toch ook de fietsband voor iemand met normaal inkomen te betalen is. Er lopen als het ware kettingen van de oerwouden naar Malakka, de erasmijnen van Zweden, de bossen van Canada tot in de huiskamer van U en mij. Elke schakel van die ketting moet voldoende sterk zijn: zodra er een het begeeft, is het contact verbroken en zitten wij in schaarste en gebrek. Om bij de fietsbanden te blijven: wanneer de rubberplantage geen koeltes genoeg heeft, is het effect even nadelig als wanneer onze koopvaardij geen schepen genoeg

heeft of de bandenfabriek een tekort aan machines. Geen schakel kan worden gemist en omdat al die schakels door mensen in stand worden gehouden, behoorden — als het goed was — al die mensen te weten, hoe belangrijk ook de beschikende plaats in het grote geheel kan zijn; hoezeer de welvaart van de een afhankelijk is van het werk van de ander.

Na twee wereldoorlogen is er nu een tekort aan alles: aan grondstoffen, aan arbeiders, aan transportmiddelen. Wij zullen alleen uit het moeras komen, wanneer deze tekorten worden ingehaald en wij onze economie weer op poten kunnen zetten. Maar dan is het ook hard nodig, dat men de grote massa van werkende mensen meer dan tot dus-verre economisch besef bijbrengt. Hier ligt een taak voor overheid, pers, vakbonden en werkgeversverenigingen. De economie mag niet langer het stiefkind van de volksvoorlichting zijn, want ook al zouden wij ons niet langer met haar willen bemoeien, dan bemoeit zij zich ongevrraagd wel met ons: met de maaltijd, die op tafel komt; met de jas, die wij aantrekken; met het huis, waarin wij wonen.

EEN CURSUS AAN DE VOLKSHOGESCHOOL TE BERGEN (N.H.)

de twee weken vlogen om

Reeds enige tijd geleden kreeg ik bericht, dat ik in aanmerking zou komen om een Volkshogescholencursus te Bergen (N.H.) mee te maken. Toen ik dit hoorde, wist ik niet wat een Volkshogeschool precies was. U ook niet? Dan zal ik U een verslag geven. Ruim honderd jaar geleden werd er een Volkshogeschool opgericht in Denemarken. Deze school probeerde de mensen te leren elkaar's leven en inzicht te kennen, voor elkaar begrip te hebben en samen te leven. Na Denemarken volgden Zweden, Noorwegen en Finland. De eerste Volkshogeschool in Nederland werd gevestigd te Bakkeveen in 1932. Deze school ontstond uit samenwerking van studenten, boeren en arbeiders en groeide in acht jaar tijds uit tot een plaats waar duizend-n-jongeren uit het Noorden, doch ook uit andere windstreken tot nieuw besef kwamen van hun taak in de maatschappij en hun plaats in het leven. Al spoedig bleek, dat Nederland niet genoeg had aan één Volkshogeschool. Thans zijn er zeven.

Zoals ik alreeds noemde, bezocht ik de Volkshogeschool te Bergen. Een gebouw van 300 jaar oud. De school staat in het midden van water, bos en hei, en op enige afstand van de zee. We werden vriendelijk ontvangen door de leider, Mr. Slappe. De cursisten bestonden uit fabrieksarbeiders en M.T.S.-ers, tezamen 20 stuks uit alle delen

UITVOERING ZIEKTEWET

Controle voorschriften

De ziektewet is een prachtige sociale wet die de werknemer die wegens ziekte niet kan werken, een uitkering verschaft.

De ziektewet voorziet dus in een grote behoefte. Willen wij echter ten volle profiteren van de voordelen dan is het nodig dat ieder zich strikt aan de regels houdt. „Centraal Beheer“ heeft hiervoor een aantal controle-voorschriften opgesteld die in het kort hierop neerkomen:

1. Ziekmelden voor 10 uur 's morgens bij afdeling arbeid; persoonlijk, telefonisch of telegrafisch. Niet per briefkaart, want dan komt het bericht te laat binnen. Een telegram van 10 woorden kost slechts 25 cent.
2. Er zijn in ons bedrijf Rotterdammers die zich ziek melden bij Stokvis in Rotterdam. Dit is natuurlijk niet juist. Na ziekmelding thuis blijven. Men mag zijn woning alleen verlaten voor bezoek aan de behandelende of controlerende geneesheer of om zich aan het werk te begeven.
3. Wie wandelen mag, houde zich aan de voorgeschreven uren.
4. Met het oog op de controle vanwege Centraal Beheer moet men in ieder geval thuis zijn voor 10 uur, van 12-13 uur, van 16-17 uur en na 19 uur. (Maand/September) en na 18 uur in de maanden October-Februari.

Dit geldt ook voor degenen die buiten mogen wandelen van hun dokter. Bezoeken van cafés of openbare vertrekplekken, fietsen, dansen, schaatsenrijden, beoefening van sport, alsmede het verrichten van arbeid is verboden.

DE WILLEKEURIGE GREEP

Toen de grootvader van onze drukker C. G. Buquet indertijd uit Frankrijk kwam om zich in Rotterdam te vestigen, bracht hij niet alleen zijn snor en vakbekwaamheid mee, maar ook zijn Franse aard en humeur. De snor heeft zijn kleinzoon niet geërfd, de rest wel en dat is wellicht de reden, dat Buquet, geestig en levendig als hij is, ook nog de hoffelijkheid bezit die Frankrijk het land maakte van de honneur aux dames.

C. G. Buquet is onze drukker, dat weet iedereen, want groot is het getal zijner vrienden in dit bedrijf. Hij is de man die onze degelpers week in, week uit doet draaien, die zijn vindingrijkheid steeds te baat neemt als de grillige Zeus-automaat weer eens kuren heeft, die steeds klaar staat om te helpen, als men dat komt vragen.

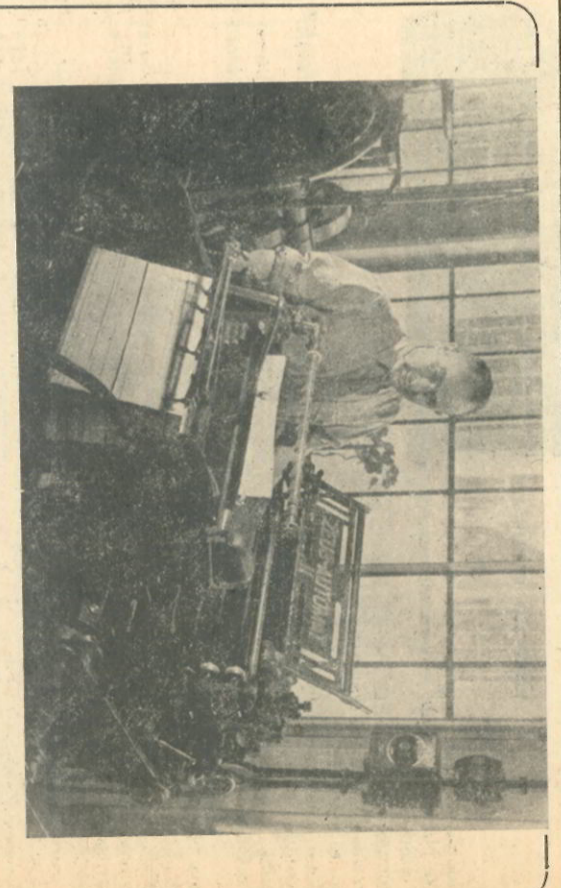
Vrije-tijd-besteding?

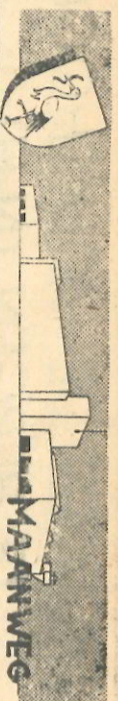
Vroeger was het de trompet, die nu alleen op oudejaarsavond te voorschijn komt. Nu is Buquet huisvader met drie dochterfjes die papa de oren van het hoofd praten als hij met de oudsten naar buiten trekt. Liefs nog met een hond ook, want Buquet is een groot dierenvriend.

Of het hem bij ons bevalt?

Hij is 24 Mei a.s. al elf jaren in onze dienst, en baas in de drukkerij. Hetgeen de vraag afdoende beantwoordt.

WILLY DE JONG, Aid. Bedrijfschool.

BURGERLIJKE STAND

Geboren:
 Johannes Petrus, zoon van Gerh. H. P. Veldkamp, ald. Algemene Zaken, op 15. 1948.
 Petrus, zoon van A. Rijgersberg, ald. Monlag, op 17.4.1948.
 Christien Alize Petronella, dochter van H. W. C. Markus, ald. Verkeer, op 28.4.1948.
 Elisabeth Maria, dochter van T. Sikkes, ald. Meubelmakerij, op 30.4.1948.
 Frederika Antonia, dochter van W. Lanhorst, ald. Gereedschapmakerij, op 30.4.1948.
Gehuwd:
 J. Brill, ald. Service, met Mej. L. v. d. Sloep, ald. Monlag, op 12.5.1948.

SPREKKUR HAAGSE KERN

A.s. Maandag zijn op het spreekuur van de Haagse Kern aanwezig:
 1e pauze: Hr. de Geus, Hr. Jansen;
 2e pauze: Hr. Kuiper, Hr. Kouwer.

TRAMABONNEMENTEN

Tramabonnumenten voor de maand Juni kunnen worden besteld:
Week- en uurbonnen:
 Maandag 10-Mei in de grote cantine;
 Maandag 11-Mei op de afdeling Arbeid.

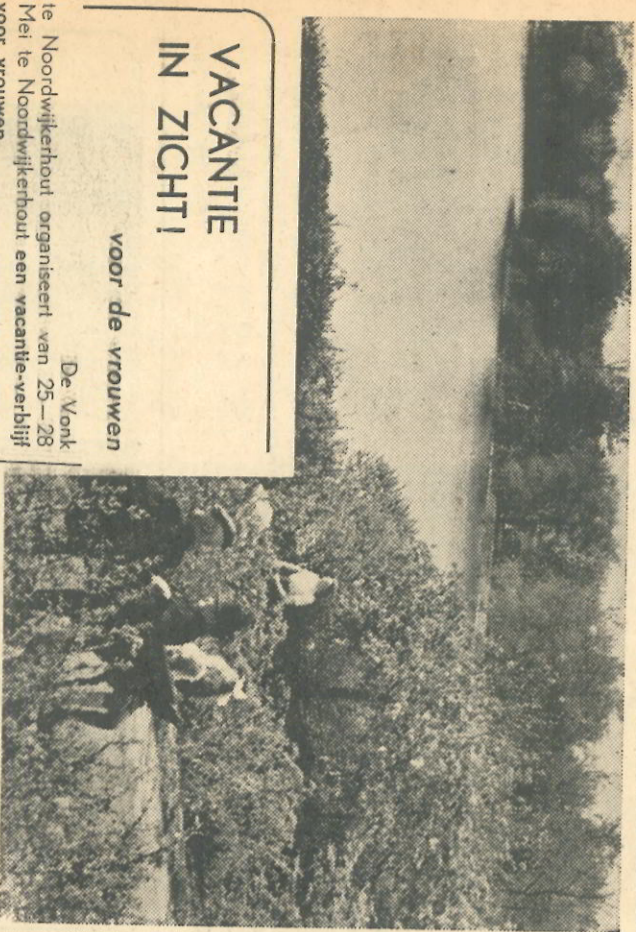
ER WERD...

— gerevisieerd 1. Piller revolveerbank. Haveloos kwam hij uit Duitsland, werd geheel gedemonteerd, gerevisieerd en wacht nu op een verfrasje.
 — en er wordt een tentoonstelling gehouden. Vrije-tijdsbesteding, met zeer veel inzendingen en overvloedige belangstelling. Ook voor het toneelstuk en de goochelaar. Alles eigen krachten. Volgende week meer hierover.
 — nabewerkt en gemonteerd een tweemaal schellebonen voor Forumhadrian; ons lijf-orkest. L. A. Orlh van de Nabewerking, zorgde voor een keurige chromolaag, al kostte dit gecompliceerde slijpwerk hem vele zweeldruppels. Hr. Caron + staf hadden een „schellebonencomplex“. De kapper heeft de kleurige paardenslaarten keurig geknipt, de rust is weergekeerd.
 — op Maandagavond een concert gegeven door bovengenoemde harmonie-kapel voor familie, vrienden en genodigden, welke avond een groot succes werd in alle opzichten.
 — op Woensdag 5 Mei een bijeenkomst belegd van het gehele personeel, oud-personeel en genodigden, die staande voor de fabriek de bevridding herdenken en de vrijheid vierden. Volgende week daarover nader.

Ideebus

Mej. M. M. Snelders van de preparatieband bedacht een wijziging van de mal voor het monteren van stekertjes aan moeren. Beloning f 5,—.

o het station Staatspoor werd een bruine portemonnaie gevonden (Inl. redactie VDH-lje)

VACANTIE IN ZICHT!

voor de vrouwen

De Vonk te Noordwijkerhout organiseert van 25-28 Mei te Noordwijkerhout een vacante-verblijf voor vrouwen.

De schoonmaak is achter de rug. Nu is de huisvrouw er aan toe een paar onbezorgde dagen te genieten.

De Vonk ligt vlak bij Noordwijk. Het huis staat midden in een grote tuin, dicht bij zee en duinen.

De kosten voor deze bijeenkomst bedragen f 10,—.

Opgave voor 15 Mei aan de ald. Sociale Zaken.

De Vonk organiseert verder drie vacantiweken voor meisjes en jonge vrouwen vanaf 17 jaar, nl. van 7-14, van 14-21 en van 21-28 Augustus.

Wie meer van het programma en van de kosten wil weten vraagt inlichtingen op de ald. Sociale Zaken. Spoedige opgave alweer gewenst.

voor gezinnen

DE ARBEIDERSGEMEENSCHAP DER WOODBROOKERS

Overdag worden korte en langere tochten georganiseerd.

's Avonds is er een lezing of goede kunst. Voor de kinderen van 4-14 jaar is deskundige en vertrouwde hulp aanwezig, die er overdag met hen op uit trekt naar buiten.

Er is een vacantie-week in Bentveld bij Zandvoort van 3-9 Juli. Er zijn twee vacantiweken in Kortekemmen, Friesland van 6-16 Augustus en van 16-23 Augustus.

Vacantiweken voor huisvrouwen te Bentveld van 7-12 Juni en van 14-19 Juni.

Een vacantiweek voor jongeren van 17-25 jaar te Kortekemmen (Fr.). Bestemd voor hen die eindexamen Mulo, HBS, MTS hebben gedaan en reeds kortere of langere tijd aan het werk zijn.

Naast sport, spel, tochten wordt er een aantal lezingen gehouden. Het thema van deze vacantiweek is: Wat verwacht de

organiseert vacantiweken voor gezinnen

maatschappij van ons; wat verwachten wij van de maatschappij. Spoedige opgave voor deze vacantiweken is gewenst. Meerdere inlichtingen kunt U op de afdeling Sociale Zaken krijgen.

ONZE SIGARETTEN-ACTIE

De sigarettens-actie van vorige week is een groot succes geworden. Bijna iedereen deed enthousiast mee. Bijna nergens vervelende opmerkingen. Mensen die in een vergeten hoekje stonden brachten de sigaretten later nog, zieken stuurden sigaretten op.

Het resultaat? Ruim twee duizend sigaretten, een sigarettens-bon en f 30,—.

Wij zullen de buit spoedig verdelen en deskundig aan de militairen verzenden. Voor het verzenden van de sigaretten hebben wij nog enkele biljays (zgn. tins) nodig. Wie heeft er nog staan? Ze kunnen ingeleverd worden bij Mej. Groeneweg, afdeling Sociale Zaken.

Nummer 125 het V.D.H-tje 15 Mei 1948

WEEKLIJKS NIEUWSBLAD VOOR HET PERSONEEL - VAN DER HEEM N.V. - DEN HAAG - HOLLAND

Radio- en Stofzuigerfabriek: Maanweg - Den Haag
 Motorfabriek: Absterdijk - Utrecht
 Rijwielfabriek De Kroon: Laakweg - Den Haag
 Verkoopkantoor: Maanweg - Den Haag

DE BEVRIDDING HERDACHT en medewerkers gehuldigd

5 Mei 1948 was het 3 jaren geleden dat Nederland van het Duitse juk verlost werd. De Directie heeft daar aanleiding in gevonden op die dag een plechtige herdenkingsbijeenkomst te houden met het gehele personeel werkzaam in het complex Maanweg.

Staannde op het voorplein met op de houtploo de klapperende driekleur, op de Maanweg een harmonie-kapel en luisterend naar de belevenissen van een bedrijf en personeel gedurende de bezetting, maar vooral tijdens de hongervinter, kost het ons moeite te realiseren dat het al bijna 9 jaar geleden is dat de wereldbrand uitbrak, die ons ook zou teisteren.

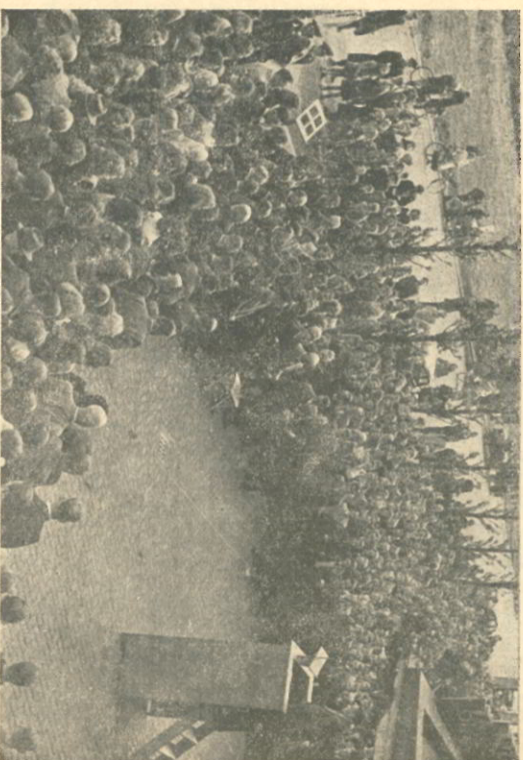
- September 1944 Dolle Dinsdag. Voorbarige vredege over aanstaande bevridding.
- November 1944 Razzia's in Rotterdam en Den Haag.
- Januari 1945 Verplichte aanmelding voor alle mannen.
- Maart 1945 Bombardement Bezuidenhout.

Dingen die wij nooit zullen vergeten, omdat wij er zo nauw bij betrokken waren, dat ons leven en dat van de onzen op het spel stond. De honger waarde rond in W. Nederland en het kostte veel moed en zelfbeheersing om in die tijd nog te denken aan anderen, aan de fabriek, dat gebouw aan de Maanweg met machines, gereedschappen en grondstoffen, waar straks het herstel van zou moeten uitgaan.

Het is de onvergankelijke verdienste van velen onzer geweest, dat zij in die moeilijke jaren niet uitsluitend aan zichzelf of hun gezin gedacht hebben, doch met alle gezinnen, die daaraan verbonden waren, werkten voor hun bedrijf, hun collega's, hun stadsgenoten.

Ons bedrijf heeft de oorlog doorstaan onder eigen leiding en heeft kans gezien zich, dank zij de handigheid, de moed en de dierstheid van vele medewerkers, te handhaven als een industrie waar de Duitsers maar bitter weinig plezier van hebben gehad.

Als radio- en stofzuigerfabriek was ons bedrijf uitermate geschikt om te passen in het productieplan van de heren Todt en Speer. Als men ons echter in 1940 verlied had, dat de oorlog tot 1945 zou duren en VDH in 1944 nog steeds radioloeuvelen en stofzuigers zou maken in plaats van uitsluitend oorlogsmateriaal, zou niemand dit geloven. Nochtans is het zo gebeurd. Welbezien was het een grote samenzwering om de Duitsers geen kans te geven ons bedrijf te gebruiken voor hun doeleinden, een samenzwering waarbij wij uiterst voorzichtig te werk moesten gaan om te voorkomen dat men atgwaan zou krijgen en ons een Verwalter op het dak zou sturen.

De mannen en vrouwen, die daarbij persoonlijk risico liepen zijn daarvoor gehuldigd. Zij hebben die hulde verdiend, evenals het fraaie wandbord van Deltis blauw aardewerk, dat aan 75 personen is uitgereikt en hun woningen sieraad. Dit bord is versierd met de oranjeboom en oranjeappels, in het midden een gestyleerde voorstelling van de Militaire Willemsorde, bevattende de woorden: Voor Moed, Beleid en Trouw.

De heer L. W. van der Heem beëindigde zijn toespraak met de woorden: „Bij de bevridding stond ons gebouw onbeschadigd. Fier konden wij de Hollandse driekleur laten wapperen. Het grootste deel van ons dankneprik was getreft, onze mensen ondanks honger en gevaren voor het grootste deel erdoor gekomen en thans weer in goede verstand. Onze fabriek uitgebreid met Utrecht en de Nederlandsche Kroon Rijwielfabriek, thans bijna 1700 man personeel tellend. Als wij alle gevaren, die ons omringd hebben, alle ellende, waarin ons volk en ons personeel verkeerd hebben, alle teleurstellingen, die ieder van ons tijdens en na de

oorlog hebben ondervonden, in aanmerking nemen, moeten wij toch geluigen van grote dankbaarheid.“

Die dankbaarheid werd gedemonstreerd door Forum Hadrian, dat, gestoken in kleurige nieuwe uniformen en met flonkerende schel-labomen pralend, de VDH-mars liet horen. „Doch“, bestoot Hr. Leo zijn rede, „ik zou geen goed vaderlander zijn, wanneer ik deze plechtigheid niet besloot met woorden van hoge waardering te wijden aan Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin, die gedurende 50 jaren ons volk tot voorbeeld is geweest van moed, beleid en trouw. Zij viert dit jaar haar gouden regeringsjubileum en ik spreek hier gaarne de hoop uit, dat het onze Landsvrouwe gegeven moge zijn nog vele jaren in goede gezondheid ons volk voor te blijven gaan. Thans wil ik deze bijeenkomst sluiten met het verzoek aan het muziekkorps voor ons het Wilhelmus te spelen.“

Hiermede eindigde deze plechtigheid, waarin op waardige wijze deze strijd van VDH werd herdacht.